Sektor zarządzania wierzytelnościami w obliczu kolejnej fali zmian regulacyjnych

Ostatnia zmiana: 2017-12-04 14:11:12

Od kilku lat obserwuje się w Polsce inflację prawa, czyli zjawisko przyjmowania dużej liczby obszernych aktów prawnych. Pod tym względem jesteśmy niechlubnym liderem wśród wszystkich krajów Unii Europejskiej, a zmienność prawa przyprawia wielu polskich przedsiębiorców o prawdziwy zawrót głowy.

W ostatnim czasie zmiany regulacyjne silnie oddziałują zwłaszcza na sektor zarządzania wierzytelnościami, który stoi w obliczu poważnych wyzwań z tym związanych. Dalsze ograniczanie możliwości wyboru komornika sądowego, węższy zakres uprawnień asesorów komorniczych, czy wreszcie nowe zasady finansowania egzekucji sądowej to tylko najważniejsze przykłady projektowanych zmian przepisów prawnych, które istotnie zmienią sposób postępowania wierzycieli pierwotnych i wtórnych z przysługującymi im wierzytelnościami.

Jedną ze zmian będzie ustawa o komornikach sądowych i ustawa o kosztach komorniczych, która wymusi na wierzycielach zmianę modelu współpracy z komornikami. Już dziś niska skuteczność egzekucji komorniczej obniża autorytet powagi rzeczy osądzonej i kwestionuje zasadność występowania do sądów przez wierzycieli z powództwem o zapłatę. Jaki jest bowiem sens, by ponosić wysokie koszty procesów sądowych, jeśli w ich wyniku jedynie co piąta złotówka z należnych wierzycielowi środków jest odzyskiwana w procesie egzekucji komorniczej? Nowe propozycje w zakresie działalności komorniczej poza obniżeniem i tak już niskiej jej skuteczności będą ponadto stanowić zachętę do jeszcze silniejszego lekceważenia wyroków sądowych i pracy funkcjonariuszy państwowych. Stanie się tak zwłaszcza wówczas, gdy ciężar finansowy, związany z bezskuteczną egzekucją, zostanie przeniesiony na wierzyciela, jak się aktualnie proponuje.

Zarówno wierzyciele pierwotni, jak i nabywcy wierzytelności obawiają się, że wejście w życie ustawy o kosztach komorniczych w aktualnie procedowanym w Sejmie brzmieniu spowoduje wzrost kosztów dochodzenia wierzytelności, choćby w wyniku wprowadzenia opłaty w wysokości 150 zł z tytułu umorzenia egzekucji z powodu jej bezskuteczności. Jednocześnie prognozowany jest spadek efektywności egzekucji komorniczej, wynikający między innymi z ograniczenia konkurencji wśród komorników, spowodowanego ograniczeniem prawa wyboru komornika sądowego przez wierzyciela wyjaśnia mec. Marcin Czugan, Wiceprezes KPF.

Zarządzający wierzytelnościami przygotowują się ponadto do zmian w prawie podatkowym (zmiany w ustawie o CIT), które z jednej strony mogą ułatwić obrót wierzytelnościami, z drugiej zaś wprowadzać nowe ograniczenia. Przewiduje się, że planowane zmiany zwłaszcza w zakresie konsekwencji podatkowych sekurytyzacji spowodują, że banki będą sprzedawać swoje wierzytelności wcześniej niż obecnie.

Ponadto w połowie listopada br. weszła w życie najistotniejsza część tzw. pakietu wierzycielskiego, która wprowadziła doniosłe zmiany w sposobie funkcjonowania biur informacji gospodarczej (BIG) i zasadach udostępniania informacji gospodarczych. Wierzyciele będą mogli teraz szybciej kierować informacje o zadłużeniach do BIG, dłużej korzystać z upoważnienia konsumenta na sprawdzenie jego danych w bazach BIG, czy pod pewnymi warunkami wysyłać do dłużników wezwania do zapłaty w formie elektronicznej. Co bardzo istotne, wierzyciele będą mogli zamawiać u BIG modele predykcyjne, czyli analizy wiarygodności płatniczej weryfikowanego przedsiębiorcy, np. potencjalnego kontrahenta. Jednocześnie dłużnicy zyskali prawo składania do wierzycieli i BIG sprzeciwów wobec ujawniania konkretnych informacji gospodarczych.

Poza powyższymi zmianami prawa, które pochodzą z inicjatywy władz krajowych, warto także pamiętać o zmianach wynikających z działalności organów i urzędów wspólnotowych. W tym kontekście należy wymienić przede wszystkim zbliżającą się reformę prawa ochrony danych osobowych, wymuszoną przez unijne rozporządzenie tzw. RODO, w ramach której oprócz przyjęcia nowej ustawy o ochronie danych osobowych zmienia się ponad 150 ustaw, w tym regulujących sektor zarządzania wierzytelnościami.

W związku z nowymi podstawami do przetwarzania danych osobowych, wśród których już nie znajdziemy istniejącego aktualnie uprawnienia , będącego podstawą do przetwarzania danych przez wierzycieli wtórnych, istnieje potrzeba podjęcia zmian legislacyjnych, bez których cesja wierzytelności w Polsce nie mogłaby być dokonywana wyjaśnia mec. Marcin Czugan.

No koniec warto też wspomnieć o stale rosnącym zainteresowaniu organów Unii Europejskiej zjawiskiem niepracujących kredytów i pożyczek (ang. NPL non-performing loans). Działania mające na celu zmniejszenie ilości NPL podjęły w ostatnim czasie m.in. Europejski Bank Centralny, Europejski Urząd Nadzoru Bankowego oraz Rada Unii Europejskiej. Co więcej, wiosną 2018 r. rynek może się spodziewać pierwszej regulacji prawnej tego zjawiska, nad którą intensywne prace prowadzi obecnie Komisja Europejska. Jednocześnie polski ustawodawca zapowiada inicjatywy legislacyjne zmierzające do ograniczenia zjawiska zatorów płatniczych, których skala w kraju jest ogromna i istotnie ogranicza m.in. powstawanie nowych inwestycji czy podwyżki wynagrodzeń.

Wszystko powyższe sprawia, że sektor zarządzania wierzytelnościami podlega nieustannym zmianom i wynikającej z nich konieczności stałego dostosowywania swojej działalności do nowego otoczenia regulacyjnego.